Valtuustoaloite monikieliset käyttöohjeet ja säännöt Paimion kaupungin yleisessä käytössä oleviin tiloihin

Kaupunginhallitus 25.11.2026
346/00.02.13/2026

Kaupunginvaltuusto 22.4.2026 §19

Valtuutettu Summanen jätti SDP:n, perussuomalaisten, vihreiden, keskustan ja vasemmistoliiton valtuustoryhmien aloitteen koskien monikielisiä käyttöohjeita ja sääntöjä Paimion kaupungin yleisessä käytössä oleviin tiloihin.

“Perustelut Paimion kaupungin yleisessä käytössä olevissa tiloissa asioi yhä enemmän henkilöitä, jotka käyttävät palveluja muulla kuin suomen kielellä, erityisesti kesäaikana. Tällöin tiloissa olevien kirjallisten käyttöohjeiden ja sääntöjen ymmärtäminen voi olla vaikeaa, jos ne ovat saatavilla vain suomeksi. Tämä voi johtaa epäselvyyksiin tilojen käytössä ja heikentää palvelujen saavutettavuutta.

Osassa kaupungin tiloista käyttöohjeita on jo tarjolla useammalla kielellä. Tämä osoittaa, että tarve on tunnistettu ja käytäntö on toteutettavissa kohtuullisella vaivalla. Tällä hetkellä monikielisten ohjeiden saatavuus näyttää kuitenkin riippuvan liikaa yksittäisten työntekijöiden aktiivisuudesta.

Yhtenäinen kaupungin linjaus varmistaisi, että toimiviksi todetut käytännöt otetaan käyttöön järjestelmällisesti kaikissa kaupungin yleisessä käytössä olevissa tiloissa. Kyse on ensisijaisesti ohje- ja sääntötekstien saattamisesta saataville tarkoituksenmukaisilla kielillä, ei rakenteellisista muutoksista tai laajoista investoinneista.

Esitys

Edellä esitetyin perustein esitämme, että Paimion kaupunki

1. linjaa yhtenäisen periaatteen siitä, että kaupungin yleisessä käytössä olevien tilojen käyttöohjeita ja sääntöjä tarjotaan tarkoituksenmukaisesti useammalla kielellä, hyödyntäen olemassa olevaa tietoa tilojen käyttäjien kielijakaumasta,

2. varmistaa, että hyväksi havaitut monikieliset käytännöt otetaan järjestelmällisesti käyttöön kaikissa kaupungin yleisessä käytössä olevissa tiloissa eikä toteutus jää yksittäisten henkilöiden aktiivisuuden varaan, sekä

3. huolehtii siitä, että periaate koskee myös uusia tiloja ja käyttöohjeiden sekä sääntöjen myöhempiä päivityksiä.”

……..

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Paimion kaupunki laatisi yhtenäisen toimintamallin, jonka mukaisesti kaupungin yleisessä käytössä olevien tilojen käyttöohjeita ja sääntöjä tarjottaisiin tarkoituksenmukaisesti useammalla kielellä.

Kaupunginhallitus toteaa, että aloitteessa esiin nostettu tavoite palvelujen saavutettavuuden parantamisesta on kannatettava. Selkeät ja ymmärrettävät käyttöohjeet edistävät turvallisuutta, sujuvaa asiointia sekä tilojen asianmukaista käyttöä.

Monikielisen ohjeistuksen tarvetta arvioidaan ensisijaisesti sellaisissa kaupungin yleisessä käytössä olevissa tiloissa, joissa käyttäjät voivat toimia itsenäisesti ilman paikalla olevaa kaupungin työntekijää tai muuta vastuuhenkilöä.

Paimio on suomenkielinen kunta. Kaupungin asukkaista noin 94 prosenttia on suomenkielisiä, alle yksi prosentti ruotsinkielisiä ja alle viisi prosenttia vieraskielisiä. Suurimpia vieraskielisiä ryhmiä ovat muun muassa ukrainan-, venäjän- ja vironkieliset asukkaat. Kaupungin palveluja käyttävät vuosittain myös matkailijat, vapaa-ajan asukkaat ja muut tilapäiset kävijät.

Kaupungilla on jo nykyisin käytössä monikielisiä ohjeita erityisesti sellaisissa tiloissa ja palveluissa, joissa käyttäjäkunta tai turvallisuusnäkökohdat puoltavat useamman kielen käyttöä, kuten kirjastossa sekä uimahallissa ja sen kuntosalilla. Käytäntöjen laajentamista on tarkoituksenmukaista tarkastella osana kaupungin viestinnän, saavutettavuuden ja asiakaspalvelun kehittämistä.

Kaikkien käyttöohjeiden ja sääntöjen kääntäminen useille eri kielille ei ole tarkoituksenmukaista eikä kustannustehokasta. Sen sijaan tulee arvioida tapauskohtaisesti, missä tiloissa ja missä ohjeissa monikielisyydestä saavutetaan eniten hyötyä. Arvioinnissa voidaan hyödyntää tietoa tilojen käyttäjäryhmistä, turvallisuusnäkökohdista ja käyttöasteesta.

Kaupungissa toteutettiin syksyn 2026 aikana Yhtenäiskoulun, lukion ja Jokelan koulun ulko-opasteiden uudistamista koskeva projekti, jossa kiinnitettiin huomiota opasteiden selkeyteen ja yhdenmukaisuuteen. Lisäksi kaupungilla on parhaillaan käynnissä tilojen varausjärjestelmän uudistaminen. Uusi järjestelmä tarjoaa mahdollisuuden liittää tilavarauksen yhteyteen tilakohtaisia suomen, ruotsin ja englanninkielisiä, sähköisiä ja tekoälyavusteisesti tuotettavia tai ylläpidettäviä käyttöohjeita ja sääntöjä, mikä parantaa ohjeiden saavutettavuutta, löydettävyyttä ja ajantasaisuutta. Tilojen vastuuhenkilöt käsittelevät käyttöohjeita ja sääntöjä toimialapalavereissa sekä arvioivat säännöllisesti omien tilojensa osalta monikielisten käyttöohjeiden tarvetta huomioiden käyttäjäryhmät, turvallisuusnäkökohdat ja tilojen käyttötarkoituksen.

Jatkossa kaupungin toimitilojen käyttöohjeiden ja sääntöjen laadinnassa sekä päivityksissä kiinnitetään huomiota seuraaviin periaatteisiin:

- Ohjeet laaditaan ensisijaisesti selkeällä ja ymmärrettävällä suomen kielellä.
- Turvallisuuteen, pelastautumiseen tai muuhun välittömään toimintaan liittyvät keskeiset ohjeet voidaan esittää tarpeen mukaan myös englanniksi tai muilla käyttäjäryhmien kannalta tarkoituksenmukaisilla kielillä..
- Käyttöohjeiden saavutettavuutta parannetaan hyödyntämällä selkeää kieltä, havainnollistavia kuvia, piktogrammeja ja muita yleisesti tunnistettavia symboleja erityisesti turvallisuuteen, laitteiden käyttöön ja tilojen pelisääntöihin liittyvissä ohjeissa.
- Ohjeistusten laatimisessa, ylläpidossa, kääntämisessä ja saavutettavuuden parantamisessa voidaan tarkoituksenmukaisella tavalla hyödyntää tekoälyavusteisia ratkaisuja. Ohjeistusten sisällön oikeellisuudesta vastaa kuitenkin aina kaupunki.
- Ohjeistusten valmistelussa tarkastellaan mahdollisuutta hyödyntää turvallisen tilan periaatteita. Periaatteiden tarkoituksena on edistää kaikkien käyttäjien yhdenvertaista kohtelua, häiriötöntä asiointia sekä toisia huomioon ottavaa toimintakulttuuria. Periaatteet voidaan esittää osana muuta tilojen käyttöä koskevaa ohjeistusta.
- Uusien tilojen käyttöönoton yhteydessä arvioidaan monikielisten ohjeiden tarve osana tilojen käytön suunnittelua.
- Mahdollisuuksien mukaan hyödynnetään sähköisiä ratkaisuja, kuten QR-koodeja ja verkkosivuja, joiden kautta ohjeita voidaan tarjota useilla eri kielillä ilman laajoja erillisiä painatus- ja ylläpitokustannuksia.
- Kaupungin eri toimialoilla käytössä olevia hyviä käytäntöjä kootaan yhteen ja hyödynnetään tarkoituksenmukaisesti soveltuvissa kohteissa.

Yhteenveto

Edellä todetun perusteella voidaan katsoa, että aloitteessa esitetty tavoite on perusteltu. Kaupunki kehittää käyttöohjeistuksiaan vaiheittain osana viestinnän, saavutettavuuden ja asiakaspalvelun kehittämistä. Monikielisten ohjeiden tarvetta arvioidaan tapauskohtaisesti käyttäjäryhmien, tilojen käyttötarkoituksen ja turvallisuusnäkökohtien perusteella.

Ohjeistuksen saavutettavuutta edistetään hyödyntämällä selkeää kieltä, kuvallisia ja symbolipohjaisia ratkaisuja, sähköisiä palveluja sekä tarkoituksenmukaisesti myös tekoälyavusteisia työkaluja. Samalla tuetaan kotoutujien suomen kielen oppimista sekä huolehditaan ohjeistusten ajantasaisuudesta ja saatavuudesta.

Esittelijä: Kaupunginjohtaja Turpela Nina-Mari

Päätösehdotus:

Kaupunginhallitus merkitsee selvityksen tiedoksi ja toteaa aloitteen loppuunkäsitellyksi.

Päätös: